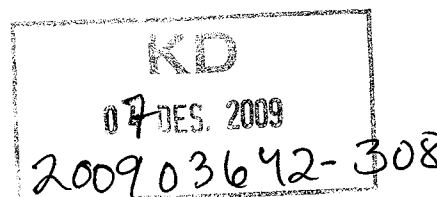

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Deres ref
200903642

Vår ref
09/1968-5 IRE

Dato
03.12.09

NOU 2009:18 - Rett til læring - Innstilling fra utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov - Høring

Vi viser til brev av 22. juli 2009.

Kommunal- og regionaldepartementet har følgende merknader:

KRD stiller spørsmål ved om utvalget i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til arbeidsplassene som går tapt i distriktene ved en eventuell omlegging av Stadped, og til brukerne av tjenestene.

KRD er opptatt av å få en god spredning i hele landet av kompetansearbeidsplasser. Stadped representerer arbeidsplasser som krever spesialkompetanse, og utgjør viktige kompetansearbeidsplasser i enkelte distriktkommuner. Et eksempel er Stadped Vest, avdeling nord på Sandane i Gloppen kommune. For kommunen utgjør dette ikke så mange arbeidsplasser i volum (14 årsverk), men de er likevel viktige for å ha et mangfold av arbeidsplasser i kommunen. Slike arbeidsplasser er vanskelige å erstatte i mindre kommuner. Det kan også bli vanskelig for de tilsatte å finne annet relevant arbeid lokalt.

Utredningen har etter vår vurdering i for liten grad sett på konsekvensene for de berørte kommunene og de ansatte innenfor dagens struktur.

Det er foreslått å redusere bemanningen ved de regionale sentrene fra totalt 145 til 30 tilsatte. Det vil for mange medføre store geografiske avstander for å komme til spesialkunnskap og langt færre spesialisttjenester i distriktene enn i dag.

Risikoen ved en større omorganisering bør vies større plass som grunnlag for

eventuelle beslutninger i saken, og alternative modeller bør vurderes. Et nullalternativ med videreføring av dagens organisering burde ideelt sett også ha vært drøftet.

Vi vil påpeke at utredningen innholder en rekke forslag til tiltak med relevans for kommunesektoren. Vi vil generelt understreke behovet for at økonomiske og administrative konsekvenser av alle tiltak som berører kommunesektoren blir utredet, og at kommuner og fylkeskommuner blir kompensert for merkostnader knyttet til nye oppgaver eller regelverksendringer.

Det fremgår ikke alltid like tydelig hvordan de ulike tiltakene i utredningen er tenkt innrettet, for eksempel om det er snakk om lov- eller forskriftsfesting, økonomiske incentivordninger eller pedagogiske virkemidler, som utarbeidelse av veiledere. De merknadene vi har avgitt nedenfor er derfor ikke uttømmende, verken når det gjelder kommentarene til de tiltakene vi vurderer eller når det gjelder hvilke tiltak vi uttaler oss om på det nåværende tidspunkt. Vi vil komme tilbake med ytterligere synspunkter i forbindelse med KDs eventuelle oppfølging av utredningen.

KRD har merknader til følgende tiltak:

- Barnehage- og skoleeier får plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø. Etter KRDs oppfatning følger et slikt ansvar for barnehage- og skoleeier av eksisterende lover og forskrifter på feltet. Vi kan ikke se at det er behov for å tydeliggjøre dette gjennom nye statlige reguleringer.
- Kommunal plikt til å sikre språkkartlegging av barn omkring fylte tre, fire og fem år. For tospråklige barn må begge språk kartlegges. I St. meld. nr. 41 (2008-2009) *Kvalitet i barnehagen* er det foreslått språkkartlegging av alle barn omkring fylte tre år. Utvalget foreslår at dette skal gjøres også når barna fyller fire og fem år. Etter KRDs oppfatning bør behovet for årlige språkkartlegginger etter fylte tre år vurderes lokalt på pedagogisk grunnlag. Det antas at en slik språkkartlegging vil måtte gjøres av ansatte med pedagogisk kompetanse. Samtidig vet vi at mange barnehager i forskjellige kommuner har problemer med å innfri dagens pedagognorm. Dette tilsier at en så omfattende språkkartlegging som utvalget legger opp til vil kunne være krevende.
- Læringsboka innføres som felles verktøy for tidlig innsats og oppfølging. Boka følger barnets og elevens utvikling, læring og læringsmiljø gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring. I St. meld. nr. 41 (2008-2009) *Kvalitet i barnehagen* ble det foreslått å sende på høring et forslag om krav til skriftlig utveksling av informasjon om det enkelte barns interesser, lek, læring og utvikling mellom barnehage og skole. Dette forslaget går enda lenger, gjennom å formalisere informasjonen i det utvalget kaller en "læringsbok" som skal følge barnet og eleven

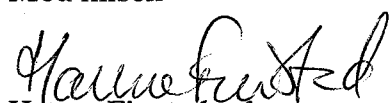
fra barnehage til videregående opplæring. KRD er enig med utvalget i at de personvernmessige spørsmålene som reises av et slikt tiltak må vurderes nøye. Videre er det en fare for at en slik formalisering av informasjonsutvekslingen, særlig på et tidlig stadium, vil kunne oppfattes som stigmatiserende og skape grobunn for konflikt mellom foreldre og barnehage. Dette kan tilsi at det bør vurderes lokalt hvordan den nødvendige informasjonsutvekslingen best bør foregå. Etter hva vi kan se diskuteres ikke denne problemstillingen av utvalget. Dette bør det redegjøres for ved en eventuell oppfølging av forslaget. Det samme gjelder også spørsmålet om en slik læringsbok vil kunne føre til at førskolelærerne og lærerne vil måtte bruke mer av tiden sin til administrative oppgaver.

- Retten til spesialundervisning i opplæringsloven § 5-1 erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har et tilfredsstillende læringsutbytte. Tilretteleggingen omfatter det mangfold av tiltak som settes verk i form av personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak. Det fremgår ikke tydelig av utredningen hvorvidt denne omformuleringen av retten til spesialundervisning faktisk vil innebære en utvidet plikt for skoleeier til å sørge for spesialundervisning/ekstra tilrettelegging. Dette bør det redegjøres nærmere for i en eventuell oppfølging av forslaget til tiltak.
- Alle elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer får tilbud om et 2 + 2-løp uavhengig av om de får læreplass eller ikke. Dersom eleven ikke får plass i lærebedrift, skal fylkeskommunen utvikle et tilbud med to års varighet på linje med opplæring i bedrift, eksempelvis gjennom en elevbedrift. Behovet for et tilbud om et toårig yrkesopplæringsprogram i skole for de som ikke får lærlingplass vil variere, avhengig av faktorer utenfor fylkeskommunens kontroll, blant annet økonomiske konjunkturer og lokale forhold. Det vil kunne være en utfordring for fylkeskommunene både å planlegge og å dimensjonere et slikt tilbud til elevene fra år til år. Dette bør etter vår oppfatning utredes i forbindelse med en eventuell oppfølging av tiltaket.
- Det innføres rett til én tjenestekoordinator (personlig koordinator) ved behov for langvarige og koordinerte tjenester. KRD støtter ikke dette forslaget. Vi viser til de regjeringsvedtatte retningslinjene for statlig styring av kommunesektoren. Der fremgår det at når kommunene har fått ansvar for en oppgave, bør det være rom for kommunene til selv å velge hvordan oppgaven skal løses. Dette blant annet av hensyn til lokaldemokratiet og muligheten for å gjøre lokale prioriteringer og tilpasninger i tråd med lokale ønsker og behov. Det å innføre en individuell rett til en tjenestekoordinator vil legge sterke føringer på hvordan kommunene skal løse oppgavene de er pålagt overfor barn og unge. Dersom kommunene på flere områder blir pålagt å utnevne personlige koordinatore vil det kunne vanskeliggjøre den administrative samordningen under administrasjonssjefens ledelse, og svekke kommunens mulighet til selv å innrette sin virksomhet på tverrsektoriell basis. Et

tiltak fra statlig side ment for bedre samordning av tjenestene vil slik kunne svekke muligheten til å finne gode samordningsløsninger lokalt.

- Kommunene, fylkeskommunene og NAV inngår forpliktende samarbeidsavtaler for å sikre at ungdom er i arbeid eller utdanning. KRD viser til at AID og KS har inngått en avtale som oppfordrer til samarbeid mellom utdanningsmyndighetene i fylkeskommuner og kommuner og NAV om dette. Det er inngått avtaler i alle fylker. Etter hva vi kan se er det ikke behov for å regulere dette samarbeidet nærmere fra statlig side.

Med hilsen

Hanne Finstad e.f
avdelingsdirektør

Irene Ekeli
seniorrådgiver